

بررسی تاثیر میزان سواد والدین و وضعیت اقتصادی خانواده بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

فتانه ناصحی نمکدان

دانشجوی دانشگاه فرهنگیان پردیس فاطمه الزهرا بندرعباس

fattaneh.nasehy79@gmail.com

چکیده

هدف از نوشتار حاضر نگاهی به تاثیر میزان سواد والدین و وضعیت اقتصادی خانواده در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان است. پژوهش حاضر مروری بر اساس کلید واژه های وضعیت خانوادگی، پیشرفت تحصیلی، رابطه بین وضعیت خانوادگی و پیشرفت تحصیلی با مطالعه بیش از ۳۰ مقاله فارسی زبان بین سال های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۹ شمسی به رشته تحریر در آمده است. شناسایی عوامل اثر گذار بر پیشرفت تحصیلی همواره از حیطه های مورد علاقه دست اندر کاران تعلیم و تربیت و اندیشمندان حوزه های مختلف دانش بشری بوده است. (اکبریور زنگلانی و همکاران، ۱۳۹۵: ۷۰) خانواده به عنوان یک نهاد اجتماعی علی رغم دگرگونی های بسیار هنوز هم در رشد روانی بهنجار و انتقال ارزش های فرهنگی هر جامعه کارکرد اساسی را به عهده دارد. (دادفر و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۲۵) ویژگی های محیط خانواده از عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی هستند. از جمله این عوامل موثر وضعیت اقتصادی و میزان تحصیلات والدین اشاره کرد است. از یافته های پژوهش حاضر نتیجه می گیریم که خانواده و عوامل مربوط به آن بر پیشرفت تحصیلی در تمام مقاطع تحصیلی اعم از دوره ابتدایی و متوسطه تاثیر بسزایی دارد که نادیده گرفتن آنها باعث عدم موفقیت در امر تعلیم و تربیت می شود.

کلید واژه: خانواده-پیشرفت-تحصیل-پیشرفت تحصیلی-رابطه- رابطه خانواده و پیشرفت تحصیلی

مقدمه

شناسایی عوامل اثر گذار بر پیشرفت تحصیلی همواره از حیطه های مورد علاقه دست اندر کاران تعلیم و تربیت و اندیشمندان حوزه های مختلف دانش بشری بوده است. (اکبریور زنگلانی و همکاران، ۱۳۹۵: ۷۰) خانواده نخستین مکانی است که فرد در آن رشد می کند (رشیدی و همکاران، ۱۳۹۵: ۲۶) و اولین کانون تربیتی کودک نقش بسزایی دارد. (صیادی و همکاران، ۱۳۹۷: ۳۲) خانواده به عنوان یک نهاد اجتماعی علی رغم دگرگونی های بسیار هنوز هم در رشد روانی بهنجار و انتقال ارزش های فرهنگی هر جامعه کارکرد اساسی را به عهده دارد. (دادفر و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۲۵)

منظور از «خانواده» در این گفتار، مجموعه ای از افرادی است که یکجا در کنار هم زندگی می کنند و معیار همزیستی و همبستگی آنها دو چیز است: قرابت یا زوجیت. (ضیائی و همکاران، ۱۳۹۷: ۴) دو تیپ خانواده مطرح است که شامل خانواده گسترده و خانواده هسته ای می باشد. (روحانی، ۱۳۸۹: ۱۰) بر اساس نظریه بامریند اکثریت والدین یک از سه سبک ۱- آسان گیر ۲- مستبدانه ۳- مقتدرانه و قاطع را نشان می دهند که به کارگیری هر کدام از این روش ها اثرات خاص خود را بر جای می گذارد. در پژوهش های بعدی، مک کوبی و مارتین شیوه ی چهارم را با عنوان روش مسامحه کارانه و بی تفاوتی به این دسته بندی افزودند. (جباری فر و همکاران، ۱۳۹۴: ۶۸۷۴) شناخت ویژگی های خانواده سالم، اساسی ترین گام در داشتن جامعه ای سالم است. (طهماسیان و همکاران، ۱۳۹۶: ۶۳۱) ویژگی های محیط خانواده از عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی هستند. از جمله این عوامل موثر می توان به وضعیت اقتصادی و میزان سواد و تحصیلات والدین اشاره کرد.

وضعیت اقتصادی تعیین کننده محل سکونت است و اگر دانش آموزان به دلیل فقر مالی نتوانند محل مناسبی داشته باشند برای انجام تکالیف و مطالعه دروس با مشکل روبرو خواهند بود. محل سکونت تعیین کننده نوع مدرسه ای است که کودک در آن درس می خواند. وقتی محل سکونت دانش آموز در یک محل فقیر باشد از نظر امکانات آموزشی و معلمان با کمبودهایی روبرو می شوند که مستقیماً بر پیشرفت تحصیلی او اثر می گذارد. (محمدی مهر و همکاران، ۱۳۹۶: ۲)